

Innovatief ondergronds bouwen folieconstructies in beperkt ruimtebeslag

Centrum Ondergronds Bouwen
Jaarcongres 'VindingRijk in arme tijden'
29 november 2012

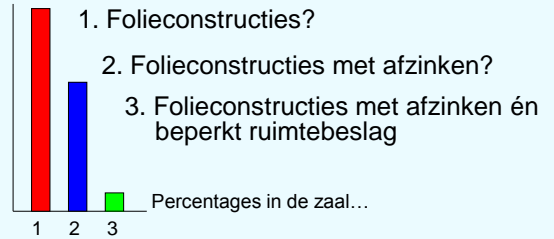
Witteveen+Bos
Leeuwenbrug 27
Deventer
Tel. 0570 – 69 75 11
r.gerritsen@witteveenbos.nl

Rijk Gerritsen

Peiling... 3 publieksvragen...

Wie heeft te maken gehad met...

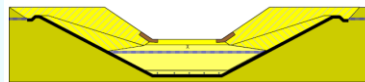
Inhoud presentatie

- Inleiding
- Afwegingen bouwmethoden
- Praktijk-proef U-polder
- Praktijk-proef damwand-polder
- Projecten.. Assen Peelo, Deventer, Walcheren N57...
- Kosten bouwmethoden
- Milieu-effecten CO₂-footprint
- Risico's en kritische aspecten
- Conclusies
- Einde

Afweging bouwmethoden

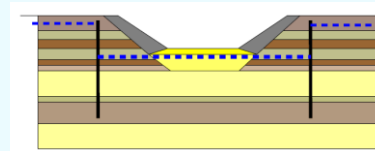
Folieconstructie in open ontgraving

Belangrijke factoren

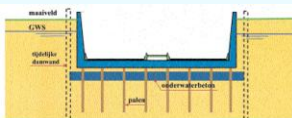
Ruimtebeslag,
aankoop
percelen

Natuurlijk polderprincipe met 'groene taluds'

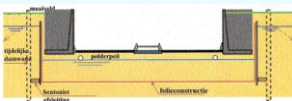

Aanwezigheid
betrouwbare
waterremmende
bodemlaag

Afweging bouwmethode

- Traditioneel (damwanden, OW-beton, trekpalen, constructiebeton)

- Innovatieve folieconstructie met verticale begrenzing
 - U-polder
 - U-polder varianten
 - Damwand-polder

Referentie: De Vries e.a., Damwandpolder een innovatieve manier voor verdiepte aanleg, Cement, 2001

Afweging bouwmethode

Bouw Methode	Breedte constructie	Ervaring	Duurzaam Bouwen (CO ₂)	Kosten
Traditioneel (OW-beton en trekpalen)	0	+++	--	-
Polder principe	+/-	+/-	+++	+++
Folieconstructie in open ontgraving	---	++	+++	+++
U-polder	+	+	++	++
Damwand polder	++	+	+	+

Afweging bouwmethoden

- Gewenste vormgeving toeritten 'groene taluds'
- Beschikbare werkruimte en ruimtebeslag
- Aanwezige bodemopbouw – hergebruik materiaal
- Mogelijke milieukundige verontreinigingen in grond en/of grondwater
- Risico's ten aanzien van ontwerp, uitvoering en beheer
- Directe en indirecte kosten

→ **Keuze optimale bouwmethode**

Praktijkproef U-polder N57 Ouddorp

Studie + uitvoering 1993 / 1994

- Tijdelijke verankerde damwanden
- Folieconstructie afgezonken tegen afschermconstructie
- Terre-armee constructie / keerwanden binnenzijde

Praktijkproef U-polder N57 Ouddorp

- Consortium van 3-tal aannemers – Bouwdienst RWS
- Omvang U-polder 52 meter lang, 28 meter breed
- Folie afgezonken tegen beschermingsconstructie

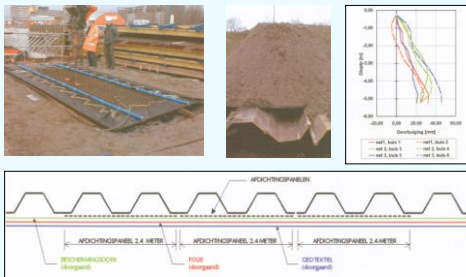
Praktijkproef U-polder N57 Ouddorp

- Folie afgezonken tegen beschermingsconstructie

Praktijkproef damwandpolder

proeflocatie aquaduct De Vliet

Referentie: Hemelop, Praktijkproef damwandpolder, Geotechniek, oktober 2002

Uitvoering 2001

Damwand-polder - primeur

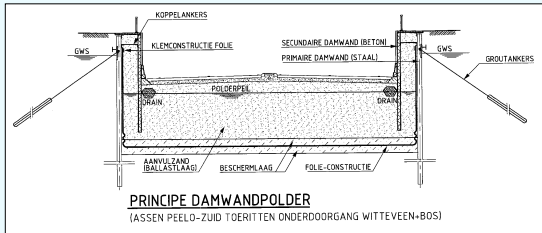
Assen Peelo-zuid toeritten onderdooring

Doorgaande verkeersroute:
zeer beperkte werkruimte!!

Vorbereiding + uitvoering 2006 / 2008

Assen Peelo: damwand-polder

- Permanente verankerde primaire damwanden
- Folieconstructie afgezonken tegen afschermconstructie
- Gekoppelde secundaire betonwand (zichtzijde)

Assen Peelo: damwand-polder

Afscherming damwandkassen en ankerkoppen met gaspanelen en ophangstrip folie

Assen Peelo: damwand-polder

Overtrekken folieconstructie met liersysteem binnen primaire damwandconstructie, hierna afzinken

Assen Peelo: damwand-polder

Koppeling primaire damwanden met secundaire kopwand

Assen Peelo-zuid onderdoorgang Eindsituatie met secundaire voorzetwanden

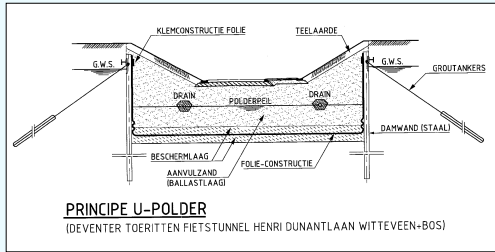
Referentie: Maester / Gerritsen, Folieconstructies met damwand-polder en U-polder te Assen, Land+Water, mei 2009

Fietstunnel Deventer Henri-Dunantlaan

Voorbereiding + uitvoering 2008 / 2009

Fietstunnel Deventer – Variant U-polder

- Permanente verankerde damwanden
- Folieconstructie afgezonken in damwandkassen
- Groene taluds met schankorfconstructie

Fietstunnel Deventer

Afzinken folieconstructie in damwandkassen

Aandacht voor

- Ontstaan mogelijke trekspanning: geometrie folie en afzinkproces damwandkas
- Risico beschadiging: scherpe delen damwand en ankerkoppen

Fietstunnel Deventer

Eindsituatie met 'groene taluds'

Aquaduct N57 Walcheren

Afzinken folieconstructie – verticale begrenzing

Uitvoering
2009/2010

Aquaduct N57 Walcheren

Afzinken folieconstructie – verticale begrenzing

- Afwerking met houten voorzet constructie
- Grondkerende constructie (stalen damwand) teruggewonnen

Kosten bouwmethode

belangrijkste kostenposten

Innovatieve folieconstructie	Traditionele bouwmethode (OW-beton en trekpalen)
Aanbrengen (tijdelijke) damwanden en ankers (zwaardere dimensies!)	Aanbrengen (tijdelijke) damwanden en ankers
Grond ontgraven (dieper!)	Grond ontgraven en afvoer
Hergebruik of aanvoer nieuw zand	Aanbrengen trekpalen
Afzinken folieconstructie	Aanbrengen onderwater beton
Afweging inzet lekdetectiemethode	Aanbrengen constructieve beton
Afweging externe kwaliteitsborging	

Uitgangspunten vergelijking bouwkosten

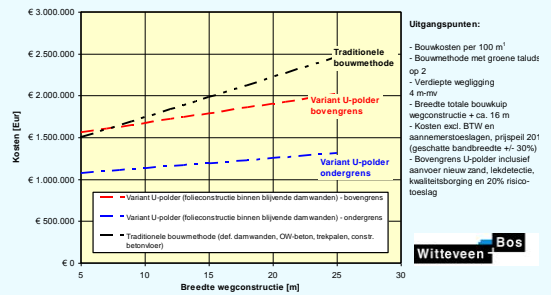
- Bouwkosten per 100 m¹ toerit/onderdoorgang
- Kosten excl. BTW en aannemerstoeslagen, prijspeil 2012 (geschatte bandbreedte +/- 30%)
- Toepassing van groene taluds aan weerszijden
- Verdiepte ligging 4 m-mv
- Variatie in hergebruik van materiaal (aanvoer nieuw zand)
- Meenemen lekdetectie en gedeeltelijke externe kwaliteitsborging
- Eventuele risico-toeslag op bouwmethode?

Witteveen Bos

november 2012 25

Bouwkosten afhankelijk van wegbreedte

Globale bouwkosten afhankelijk van breedte wegconstructie bouwmethoden weg 4 m-mv met blijvende stalen damwand

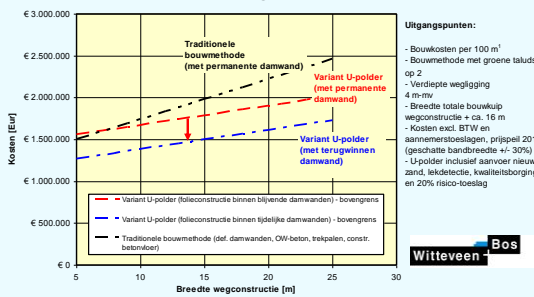

Witteveen Bos

november 2012 26

Bouwkosten afhankelijk van wegbreedte

Globale bouwkosten afhankelijk van breedte wegconstructie bouwmethoden weg 4 m-mv invloed stalen damwand

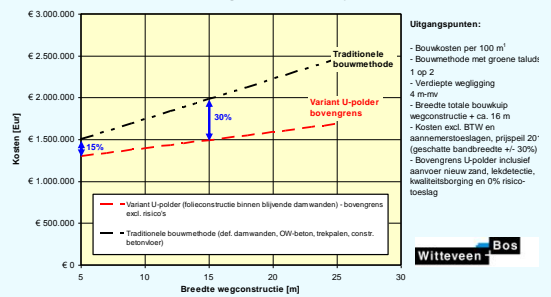

Witteveen Bos

november 2012 27

Bouwkosten afhankelijk van wegbreedte

Globale bouwkosten afhankelijk van breedte wegconstructie bouwmethoden weg 4 m-mv met blijvende stalen damwand

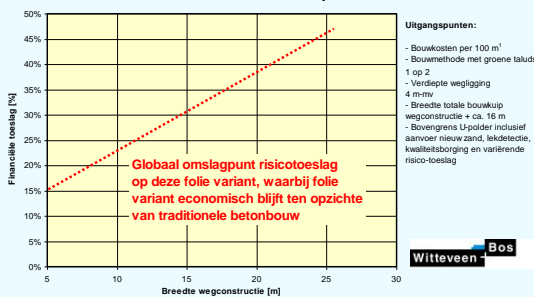

Witteveen Bos

november 2012 28

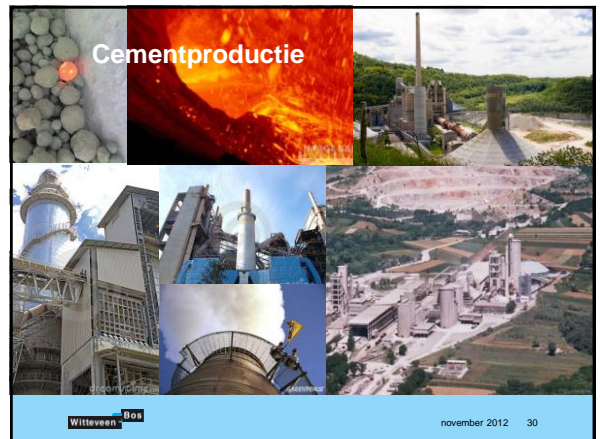
Bouwkosten afhankelijk van wegbreedte

Globaal omslagpunt risico-toeslag weg 4 m-mv Traditionele bouw versus U-polder met damwand

Witteveen Bos

november 2012 29

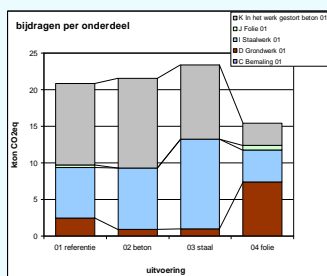

Milieu-effect CO₂-footprint

Vergelijking verschillende bouwmethoden

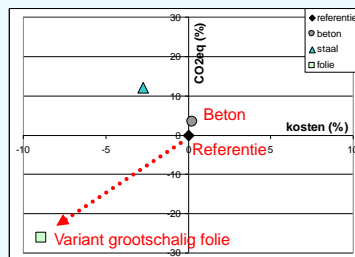
Bouwmethoden

1. Referentie (toeritten korte folie, middendeel lang traditioneel)
2. Geheel traditionele betonbouw, tijdelijke damwanden
3. Wanden in definitieve stalen damwand, vloer OW / constructieve beton
4. Lange folie toeritten – kort traditioneel middendeel (betonbouw, damwand)

Milieu-effect CO₂-footprint

Vergelijking verschillende bouwmethoden

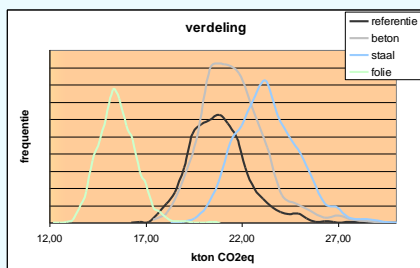

Conclusie:

variant met grootschalige folie in deze case geeft ca. 9% kostenreductie en ca. 27% CO₂ reductie

Milieu-effect CO₂-footprint

Vergelijking met Monte Carlo analyse - variaties

Risico's en kritische uitvoering aspecten

- Stabiliteit primaire of secundaire wanden
- Stabiliteit steundrukken taluds / L-muren binnen constructie
- Opbouwen waterdruk achter wandconstructie
- Afschermingsconstructie voor damwanden of afzinken in damwandkassen
- Terugwinnen van damwanden, beschadiging folie/deformaties
- Positionering en afzinken folieconstructie binnen bouwkuip
- Detaillering ophangingconstructie wanden (trekkrachten)
- Optreden zettingen na aanbrengen folie (ongewenste trekkrachten)
- Beschadiging folie aan scherpe delen (damwanden/beton)
- Detaillering aansluiting op betonwerk (klemconstructie)
- Etc...

Risico's en inschaling specifiek voor elk project: altijd opnieuw bekijken!

Issue	• Foutieve uitvoering ophanging geotextielen
Gevolg	• Afscheuren beschermdoek • Risico schade aan folie

Conclusies

- Techniek afzinken van folieconstructies tegen verticale begrenzing is verder ontwikkeld.
- Risico's uitvoering folie zijn aanwezig maar beheersbaar.
- Innovatieve folieconstructies scoren ten opzichte van traditionele betonbouw goed qua kosten en CO₂-footprint.
- ...Innovatie in een traditioneel ingestelde bouw... acceptatie van innovatie is lang lopend proces.

Folieconstructies in beperkt ruimtebeslag: 'Vindingrijk in arme tijden'

Einde en oproep:

Waar komt eerste grootschalige U-polder in NL?

Centrum Ondergronds Bouwen
Jaarcongres 'Vindingrijk in arme tijden'
29 november 2012

Witteveen
bos

tel 020 69 79 11
fax 020 69 72 44
www.witteveenbos.nl

Dordrecht
Almere
Amsterdam
Brno

Den Haag
Hilversum
Maastricht
Rotterdam

Stuttgart (Afhankelijk)
Indonesië (Jakarta)
Kuala Lumpur (Malaysia, Aya-Hai)
Lissabon (Portugal)
Ruzhik (Oekraïne)
Vietnam (Ho Chi Minh City)